

Motion till riksdagen 2006/07:So329

av **Laila Bjurling m.fl. (s)**

Förbättrade förutsättningar för kooperativ äldreomsorg

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över regelverket med syfte att förbättra möjligheterna för kooperativa lösningar inom äldreomsorgen.

Motivering

Den svenska äldreomsorgen står inför stora utmaningar. Den demografiska utvecklingen med en allt större andel äldre gör att det kommer krävas en mångfald av aktörer inom äldreomsorgen för att täcka behoven. Kommunernas beredskap för att alla ska kunna få en värdig ålderdom, med rätt omvårdnad och service, är inte tillräcklig idag. Här finns gott om utrymme för nytänkande.

Vi anser att äldreomsorgen har alla förutsättningar att utvecklas på samma positiva sätt som barnomsorgen gjort, som idag har en mångfald av kommunala, privata och kooperativa aktörer. De kooperativa förskolorna är idag ett självklart alternativ till kommunal eller privat barnomsorg på många platser i landet. Verksamhetens lokala förankring och demokratiska styre ger både barn, föräldrar och personal goda möjligheter att påverka verksamhetens utformning och prioriteringar. Den eventuella vinsten går tillbaka till verksamheten, inte till aktieutdelning i privata företag. Kooperativa förskolor har ofta gått i bräschen för ny pedagogik och annat nytänkande som inneburit att en del föräldrar aktivt valt detta alternativ framför andra, även när det funnits andra valmöjligheter. Kooperativ äldreomsorg finns idag men bara i liten utsträckning. Efterfrågan är dock stor där den erbjuds.

För att äldreomsorgen ska kunna öppnas för en liknande utveckling krävs en översyn av lagstiftning och regelverk så att konkurrensneutralitet skapas mellan de olika aktörerna på området. I direktiven till den statliga delegation-

Fel! Okänt namn på

en "om villkor för idéburna organisationer inom den offentliga hälso- och sjukvården och äldreomsorgen" som tillsattes i juni 2006 har dessa frågor också lyfts fram (dir 2006:42). Delegationen har bl.a. till uppgift att "se över vilka initiativ som behöver tas för att villkoren för idéburna vårdgivare, såsom kooperativ, i möjligaste mån skall kunna likställas med villkoren för mer kommersiellt inriktade vårdgivare bland annat när det gäller etablering av verksamhet och kapitalförsörjning".

Ett stort etableringshinder för många mindre aktörer inom äldreomsorgen är lagen om offentlig upphandling. I vissa kommuner tolkar man lagen som att man inte behöver upphandla, medan man i andra kommuner anser att upphandling krävs vid konkurrensutsättning. Den osäkerhet som finns idag kring vad som gäller för upphandlingar gör att många kommuner behåller all sin verksamhet i kommunal regi. Samtidigt riskerar de kommuner som upphandlar att hamna i en oligopolsituation som ett resultat av att det bara finns några få stora aktörer som klarar av det omfattande anbudsförfarandet. Och de små äldreomsorgskooperativen som trots detta fått avtal med kommunen riskerar att slås ut vid en ny upphandlingsomgång efter tre år.

Ska vi lyckas få en lika stor mångfald av aktörer inom äldreomsorgen som inom barnomsorgen, måste oklarheter vad gäller den kommunala upphandlingen av äldreomsorg upphöra. Ett sätt att underlätta för kooperativa aktörer att etablera sig inom äldreomsorgen är att kommunen skriver entreprenadavtal direkt med kooperativet utifrån givna kvalitetsmål och priser. Enligt statistik som Kooperativa institutet tagit fram finns det idag drygt 1 000 kooperativa förskolor som framgångsrikt har verkat helt utan upphandlingar. Med en lagstiftning liknande den för förskolan skulle äldreomsorgen kunna kännetecknas av en motsvarande mångfald.

Stockholm den 26 oktober 2006

Laila Bjurling (s)

Christer Adelsbo (s)

Kerstin Engle (s)

Elisebeht Markström (s)

Agneta Lundberg (s)

Anne Ludvigsson (s)

Monica Green (s)

Kerstin Andersson (s)

Karin Åström (s)

Alf Eriksson (s)

Eva Sonidsson (s)

Thomas Strand (s)

Göran Persson i Simrishamn (s)

Lena Hallengren (s)

Margareta Israelsson (s)

Kent Härstedt (s)

Krister Örnfjäder (s)

Hillevi Larsson (s)

Inger Jarl Beck (s)

Helena Frisk (s)

Ann-Kristine Johansson (s)

Fredrik Lundh (s)